

Principy práce s žáky na ZŠ, SŠ

<https://www.inkluzivniskola.cz/principy-prace-s-zaky-na-ZS-SS>

Dříve než přistoupíme k výčtu principů a jejich následnému konkretizování, znovu zmíníme základní předpoklad námi představovaného přístupu. Tím je, že **každý učitel jakéhokoliv předmětu je zodpovědný nejen za výuku obsahu daného předmětu, ale i za rozvoj jazyka, který se k tomuto předmětu váže.**

Druhý, neméně důležitý předpoklad je, že **žáci s OMJ jsou schopni pochopit většinu námi představované látky (obsahu) a zvládnou většinu úkolů, potřebují ale specifickou formu podpory.** V zahraničí nazývají tuto podporu **scaffolding**, doslova *lešení*. Tak jako by se většina budov nepostavila bez lešení, ani vědomosti se nebudují bez určité podpory. Znamená to, že dovednosti, znalosti a rozvoj jazyka musíme cíleně podporovat.

Abychom při výuce poskytovali potřebnou podporu a tím odpovídali i na potřeby žáků s OMJ, vycházíme z **pěti základních principů**:

1. **propojujeme výuku obsahu a jazyka**
2. **aktivujeme předchozí zkušenosti a znalosti žáků**
3. **využíváme grafických vizualizací obsahu**
4. **vytváříme prostor pro komunikaci**
5. **vytváříme prostor pro aktivní produkci jazykových dovedností**

Dále dodržujeme také tyto principy:

- **jsme srozumitelní** - žák rozumí zadání našich úkolů, úkolu samotnému i našemu výkladu
- **používáme jednoduché příklady** - všechno vysvětlujeme na jednoduchém příkladu, kterému žák porozumí. Žák totiž musí porozumět obsahu, aby pochopil princip. Příklad: pokud vysvětluji skloňování přídavných jmen, používám známá, jednoduchá slova (*červená tužka*) raději než např. *smělý jinoch*.
- **pravidelně kontrolujeme pokroky žáka** - zavádíme žákovská portfolia, vedeme záznamové archy apod.
- **učíme pro život** - tedy to, co žáci skutečně pro svůj život potřebují, v současné situaci, za současných podmínek (např. zvážíme, zda žák momentálně potřebuje naučit druhy vedlejších vět, nebo spíše využije nejpoužívanější spojky) .
- **zohledňujeme, co je v momentálních možnostech žáka** - co je schopen se v současné chvíli naučit. Vycházíme z Vygotského zóny *proximálního vývoje* a ctíme princip „méně je někdy více“.

Další užitečné odkazy k tématu naleznete v sekci **další zdroje a inspirace**.

Texty o principech práce pro žáky s OMJ vycházejí ze zkušeností pracovnic META, o.p.s. Kristýny Titěrové a Petry Vávrové, které získaly při poradenství a asistenci pedagogům vzdělávajícím žáky s OMJ. Velký díl inspirace pochází

od zahraničních autorů, např. P. Gibbons, J. Cummins, B. A. Mohan a autorů SIOP modelu.

Související kapitoly

Jazyková podpora (dle §16 ŠZ)

Model struktury úkolů pro žáky s OMJ

Práce v menších skupinách

Rady a tipy

Tvorba pracovních listů

Vědomostní struktury

Fyzika